

Tämä on rinnakkaistallenne.

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat *saattavat poiketa* alkuperäisestä julkaisusta.

Julkaisun tekijä(t): Paaso, Leena; Henner, Anja

Julkaisun nimi: Tutkinnot sekä lisä- ja täydennyskoulutus työelämäläheisesti verkossa

Julkaisuvuosi: 2014

Versio: Julkaistu versio

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Paaso, L. & Henner, A. (2014). Tutkinnot sekä lisä- ja täydennyskoulutus työelämäläheisesti verkossa. *Radiografia*, 36(4), 20-21.

Tutkinnot sekä lisä- ja täydennyskoulutus työelämäläheisesti verkossa

Opetuksen ja ohjauksen määrää verkossa on lisätty merkittävästi. Samalla verkko-opetuksessa on keskitytty opetusmenetelmien ja -sisältöjen kehittämiseen. Uudet innovatiiviset käyttötavat lisäävät joustavuutta opetukseen ja oppimiseen, mutta edellyttävät myös uusia pedagogisia ja didaktisia toimintatapoja.

Tieto- ja viestintätekniikka sekä sosiaalinen media ovat nykyään osa lähes jokaisen ihmisen arkipäivää, mutta korkean tason tekniikoiden käyttö korkeakouluopetuksessa on yllättävän vähäistä. Opettajat kokevat monia haasteita tieto- ja viestintätekniikan integroimisessa opetukseensa. Haasteet liittyvät asenteisiin ja käsityksiin tekniikan käytöstä opetuksessa sekä opettajien pedagogisiin taitoihin, laitteisiin, ohjelmistoihin ja niiden saatavuuteen, mutta myös tekniseen tukeen ja tuen saatavuuteen. Opettajat kokevat myös, että ajan puute estää tieto- ja viestintätekniikan käyttöönottoa.

Oulun ammattikorkeakoulussa opetuksen ja ohjauksen määrää verkossa on lisätty merkittävästi ja samalla verkko-opetuksessa on keskitytty opetusmenetelmien ja -sisältöjen kehittämiseen. Uudet innovatiiviset käyttötavat lisäävät joustavuutta opetukseen ja oppimiseen, mutta samalla nämä

Kuva 1. Verkkoympäristöt opetuksessa ja ohjauksessa.

uudet käyttötavat edellyttävät uusia pedagogisia ja didaktisia toimintatapoja. Tieto- ja viestintätekniikka sekä sosiaalinen media haastavat opettajia opettamaan asioita uusissa ympäristöissä uusilla menetelmillä. Onnistuneen verkko-opetuksen tueksi opiskelijoille, osallistujille ja opettajille on tarjottava teknisten ratkaisujen ja tukipalvelujen lisäksi ohjausta verkkoympäristöjen hallittuun käyttöön sekä toimivia esimerkkejä ja vertaistukea. Tulevaisuudessa yhä enemmän koulutusta tarjotaan ja halutaan verkon kautta, jolloin opiskelu on osittain aikaan ja paikkaan sitomatonta, ts. opiskelu tapahtuu opiskelijalle parhaiten sopivaan aikaan ja paikkaan.

Tuetut verkko-oppimisympäristöt ja verkkotutor muutosprosessin edistäjinä

Tieto- ja viestintätekniikan mahdollisuuksiin suhtaudutaan usein skeptisesti ja perinteistä opetusta pidetään verkko-opetusta parempana tapana toteuttaa opetusta. Jotta jokaisen opettajan ei tarvitse perehtyä verkko-opetuksen mahdollisuuksiin yksin, heille tulee tarjota työkaluja oman opetuksensa kehittämiseksi. Opettajien tieto- ja viestintätekniiset taidot, mutta myös asenteet verkko-opetusta kohtaan vaihtelevat suuresti, joten yksittäisillä koulutuksilla ei ratkaista verkko-opetuksen haasteita. Opiskelijan näkökulmasta katsottuna on kuitenkin ehdottoman tärkeää, että opiskelumateriaali ja kaikki opintojaksot ja ohjaus alkavat samasta verkkoympäristöstä. Jos pidättäytyään vain yhdessä verkkoympäristössä, jäävät pedagogiset mahdollisuudet hyödyttämättä.

Oulun ammattikorkeakoulussa verkko-opetuksen haasteeseen vastattiin kolmitasoisella mallin avulla (kuva 1). Kuvassa näkyvä malli ottaa huomioon opiskelijoiden ja opettajien erilaiset tietotekniset valmiudet. Ytimessä on tuetut verkkoympäristöt, seuraavalla tasolla on suositellut verkkoympäristöt ja uloimpana ovat trendit, joita verkko-opetuksen ”edelläkävijät” seuraavat.

Vertaistuki on keskeistä verkko-opetuksen ja verkossa opiskelun kehittämisessä ja se kattaa tällä tavalla kaikki opetuksen ja ohjauksen alueet. Hyvin rajatulle verkko-oppimisympäristöjen määrälle on helppo järjestää teknistä ja pedagogista tukea sekä vertaistukea verkko-oppimisympäristöjen käytössä.

Yhteiset monialaiset opintojaksot yleisessä ammattikorkeakoulussa

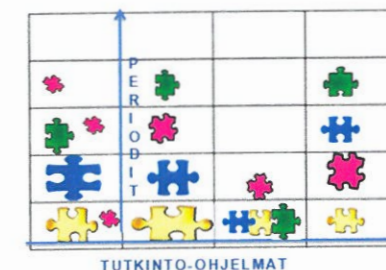
Usein opettajat suunnittelevat ja toteuttavat yksittäisiä opintojaksoja itsenäisesti myös silloin, kun opetusta tarjotaan verkossa. Oulun ammattikorkeakoulussa ylempiä ammattikorkeakoulututkintoja, eli Master-tutkintoja, tarkasteltaessa huomattiin, että eri tutkinto-ohjelmissa oli sisältöään samankaltaisia opintojaksoja. Opintojaksot toteutettiin tutkinto-ohjelmissa eri periodeilla ja verkko-opetuksen osuus vaihteli näissä paljon (kuva 2).

Samalla, kun Master-tutkintojen opetus siirrettiin pääosin verkossa tapahtuvaksi, yhdistettiin samankaltaisia opintojaksoja yhteisiksi monialaisiksi opintojaksoiksi ja opintojen suunnittelu tehtiin yhteistoiminnallisesti. Opintojaksojen suunnitteluun osallistuivat eri tutkinto-ohjelmien vastuupettajat ja lisäksi verkkopedagogiikkaan perehtynyt opettaja. Yhteiset monialaiset opinnot tarjotaan verkossa kaikille Master-tutkinto-opiskelijoille samanaikaisesti. Opintojaksolla on opettajia useammasta yksiköstä ja heidän lisäksi verkkopedagogiikkaan perehtynyt opettaja.

Opiskelijoilla yhteinen verkkonäkymä

Korkeakouluopiskelijat työskentelevät nykyään usein opintojensa ohella. Suurin osa Master-tutkintoa suorittavista opiskelijoista on kokopäivätyössä ja opiskelee sen lisäksi jatkotutkintoa ammattikorkeakoulussa. Heille pääosin verkossa tarjottavat opinnot antavat joustavan mahdollisuuden opiskeluun ja työnteeseen samanaikaisesti. Kaikkien tutkinto-ohjelmien opinnot on rakennettu samalle verkkoalustalle, johon kaikki Master-tutkintoja suorittavat opiskelijat liitetään, kun he ottavat vastaan opiskelupaikan. Yhteinen verkkoalusta toimii lähtöasteena kaikilla opintojaksoilla.

Myös opiskelijoilla saattaa olla haasteita tieto- ja viestintätekniikan käytössä opiskeluissa. Opintojen alussa kartoitetaan opiskelijoiden verkko-osaamista tehtävällä, jossa opiskelijat kuvaavat omaa verkko-opiskeluosaamistaan ja käyttökokemuksiaan, mutta myös verkkotuen tarvetta. Opiskelu tapahtuu usein pienryhmissä itsenäisesti verkko-oppimisympäristöjä hyödyntäen. Jotta opiskelijoiden tieto- ja viestintätekniiset taidot tai pikemminkin taitojen puuttuminen, eivät estäisi opintojen etenemistä, pyritään pienryhmät muodostamaan niin, että ryhmässä on kokeneita verkko-opiskelijoita yhdessä aloittelevien verkko-opiskelijoiden kanssa. Verkkotutor toimii opis-

Kuva 2. Opintojaksojen toteutus tutkinto-ohjelmittain.

kelijoiden tukena verkko-oppimisympäristöissä.

Opiskelijoille järjestetään lisäksi vapaaehtoisia reaaliaikaisia ohjausistuntoja, jotka nauhoitetaan jälkikatselu varten. Ohjausistunnoissa opiskelijoiden kanssa perehdytään valittuihin verkko-oppimisympäristöihin, niiden mahdollisuuksiin ja käyttöoikeuksiin. Lisäksi verkkotutor järjestää lyhyitä tietoiskuja eri välineiden käytöstä opiskelijoille.

Opintojaksot osana opinnäytetyötä

Ammattikorkeakoulun tehtävänä on harjoittaa työelämää ja aluekehitystä tukevaa koulutusta ja tutkimus- ja kehitystyötä. Master-tutkinnoissa suurin osa opinnäytetöistä tehdään yrityksille tai alueen erilaisiin kehittämishankkeisiin. Opiskelijalla on opintojen alkaessa useimmiten valmiina aihe, josta hän opinnäytetyönsä tekee. Jotta opinnäytetyö ei jäisi opinnoista erilliseksi tehtäväksi, on Oulun ammattikorkeakoulun Master-tutkintojen opinnäytetyöprosessi jaettu neljään osaan: aloitus, suunnittelu, toteutus ja arviointi, joita Master-tutkintojen opinnot tukevat. Oulun ammattikorkeakoulun Sosiaaliterveysalalla Master-tutkintojen opinnot on linkitetty verkko-oppimisympäristössä selkeästi opinnäytetyöprosessin eri vaiheisiin. Tavoitteena on, että opintojaksojen tehtävät toimivat osana opinnäytetyötä.

Lisä- ja täydennyskoulutus tulevaisuudessa verkossa?

Edellä on kuvattu yleisemmän ammattikorkeakoulututkinnon toteuttamista Oulun ammattikorkeakoulussa. Avoimen ammattikorkeakoulun kautta voi suorittaa ammattikorkeakoulun opintojaksoja verkossa. Opiskelija voi koota itselleen sopivan opiskelupaketin ammattikorkeakoulujen verkkotarjonnasta. Perinteisten opintojaksojen rinnalla uusinta tietoa tarjotaan webinaarien, MOOCien (Massive Open Online Course) ja SOOCien (Small Open Online Course) avulla. Edellä mainituissa opinnoissa oppiminen perustuu pääasiassa opiskelijoiden aktiiviseen tekemiseen.

Mahdollisuuksia on paljon, tehtävänäsi on tarttua tilaisuuteen! Leena Paason blogi: <http://e-somettaja.blogspot.fi/>